Fra Det Kgl. Biblioteks tekstportal (tekster.kb.dk)

Forfatter: Staffeldt, A. W. Schack von

Titel: Kampen mellem Havmanden og Biergtrolden

Citation: Staffeldt, A. W. Schack von: ”Kampen mellem Havmanden og Biergtrolden”, i Staffeldt, A. W. Schack von: *Samlede digte*, udg. af Henrik Blicher , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, C.A. Reitzel, 2001, s. 345. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-staffeldt01val-shoot-workid107089.pdf (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede digte

Kampen mellem Havmanden og Biergtrolden

Vellugtende Linde,
Hvor Sangersker boe!
I Kilder, som rinde
Og Engen omsnoe!
I svalende Vinde,
Som lege saa froe!
O hvor skal jeg finde
Den savnede Roe!
346 I Underhavsdale,
Omhvalte af Søe,
Hvor Enge ei prale
Med Blomster og Frøe,
I Havmandens Sale,
Der sukker en Møe,
Fra Mørke og Dvale
Hun længes at døe.

Svanhvide! Svanhvide!
O kom i mit Favn!
Svanhvide! Svanhvide
Jeg døer i dit Savn!
Og vil du ei høre

Min klagende Røst,
Skal Bølgen end føre
Mig ned til dit Bryst.
Fra Stranden Hogni sukked' saa sin Qvide
Mens Bølgeskummet hovned' ved hans Fod,
Da pludselig ved den Trøstløses Side
I Riseskikkelse en Biergtrold stod.
Han Marken dækked' med sin Skygges Vide,
Og Eegen syntes sunken mod sin Rod,
Hans skumle Blik rundtom Naturen trued',
Dog faderligt paa Hogni han nedskued.

Frygt ei, Ulykkelige! saa han siger,
Jeg iled' hid kun for at staae dig bi,
Den faureste blant Nordens faure Piger
Af skællet Havmands Favn jeg skal befrie.
Der er en Grændse vore skilte Riger
Foreenede, maae træffe sammen i,
For første Gang skal jeg den overskride
Og Møen af hans kolde Finner slide.

347

Mistroisk Harald til hans Tale lytted',
Thi blev hiin ved: See hid! Ved dette Skiæg,
Hvori jeg alle disse Knuder knytted',
Een for hvert Aar, som af mit Liv nedsteeg;
Ved denne Demantkølle jeg ei bytted'5
For Jordens Guld, thi den mig aldrig sveeg:
Ei Løgn og Skrømt fra mine Læber flyder
Naar jeg taknemmelig min Hielp tilbyder.

At ei din Mistvivl længer dig skal plage,
Hør til, og du mit Venskab skal forstaae!
Vi stundom Dyreskikkelser paatage

Og flyve, svømme, krybe eller gaae,
Og hvad os møder i de Angstens Dage,
Ja Døden selv, vi tvungne lide maae,
Saaledes Skiebnens strænge Vilje byder
Og hvert Aarhundred' eengang vi adlyder.

Saaledes var jeg blevet til en Skade
Da, som jeg vendte hiem fra Mark og Vand,
De pipende og sultne Smaae at made
Som Halsen strakte over Redens Rand,
Jeg skues giennem Aspens vævre Blade
Og sigtes paa af en bevæbnet Mand,
Af Frygt og Rædsel jeg mig falde lader,
Den Mand, o Hogni, var din Oldefader.

I høie Græs jeg tro'de trygt at dvæle,
Dog han mig øiner og fremskynder sig,
Men o! hans *Læber* mig paa nye besiæle
Og af min Dødsangst blidt oplive mig.
Du stakkels Kræ! saa lød hans kielne Mæle,
Du stakkels Kræ! jeg ikke myrder dig,
Iil, Frøe til dine Unger at oplede
Og vend tilbage til din trygge Rede.

348

Men da jeg til mig selv tilbagevender
Og Angstens Aar med Lykke er fuldbragt,
Jeg efter gammel Biergtroldskik antænder
Min Skadekrop, den trange Fiederdragt,
Og mens den under Troldomsqvad forbrænder,
Paakalder jeg hiin Verdens skiulte Magt:
Du Meneed straffer, hør da hvad jeg sværger!
Om Geitirs Æt taknemmelig jeg værger.

Hvo var det som da du fra Klippen trilled'
Og af dit Saar den varme Blodstrøm randt,
Paa dine Kinder aanded' Livets Billed'
Og medynksfuld de dybe Saar forbandt?
Hvo var det som de søde Bær henstilled',
Du, af din Dvale vaagnet, hos dig fandt?
Med Tak du dig til Aserne henvendte,
Men det var mig som Hielp og Lindring sendte.

Da smilte Hogni frygtløs og fortroelig
Og som en Skye, den qvalme Mistroe veeg,
I Troldens Spor han til hans dybe Bolig
I Biergets Skiød blant Underværker steeg.
I Oldtids Luft, som størknede saa roelig,
Den lette, vævre Vind selv ikke sneeg;
Her staaer Naturens allerførste Vugge
Mens rundtom Guld og Sølv paa den neddugge.

Forundret lytter han, thi Melodier
Neddryppe rundt i styret Draabefald,
En Steendug her igiennem Dækket sier
Fra Seklers Vinger, uden Maal og Tal:
Som om den skiønneste blant Phantasier
Opbygged' her en evig Glædessal,
Den blundede Natur i Drømme spøger
Og legende, sig at gientage søger.

349

De riflede og liljeranke Piller
Lig Stilke, Kuplens vendte Bæger bær,
Som Blomsterkieder, Ædelsteene spiller

I tusind Farver og omsnoe enhver,
Og mens en Morgenrøde rundt adskiller
Og tvivlsomt ordner alting fiernt og nær,
I dette Tempel vi en Guddom vente
Og troe os nær den store *Ubekiendte*.

O hvad er Pragten høit i Kongers Sale
Her, hvor Naturen selv gientager sig
Med Enge, Lunde, Elve, Bierge, Dale,
Med Hiorder, Hyrder, Øer, Fiord og Vig
Hvad fattes? Ædelsteenene udmale
Som Farver, Tegningen med hældig Svig,
Mens Skiulte Kilder cirklende oplive
Den skiønne Verden og den Stemme give.

Thi Blodet ligt i Aarer, Vandet flyder
Igiennem den i labyrinthske Rør,
Og naar det af sit Fængsel sig udgyder
Og alt indhyller i sit tynde Slør,
En liflig Harmoniestrøm, som udbryder
Af Mund og Næb, man med Forundring hør,
Og Ridslen, Susen, Qviddren naaer vort Øre,
Mens Hyrdefløiter styrende anføre.

Her dulmede, o Hogni, al din Smerte
Og i veemodigt Minde blev opløst,
Det grumme Savn, som nys din Barm fortærte,
Ved Underjordsnaturen fandt sin Trøst.
Dit Minde sødt hver kielen Længsel nærte,
Din Fremtid diede ved Fortids Bryst,
Og her hvor Jorden al sin Nød opsøgte,
Hvert Aandedrag den indre Fred forøgte.

350

Og da nu langsomt Ynglingen tilbage
Fra sin henrykkede Forundring kom,
Han Biergets Aand sin Rustning seer paatage
Og bryde Freden i sin Helligdom.
Med denne Demantkølle skal jeg drage
Og frelse Møen fra den haarde Dom,
Dog mens til Eventyret jeg bortiler,
Du trygt i dette Oldtidstempel hviler.

Med Demantkøllen hugger
Han i Bierget dybe Saar,
Og en Bane sig oplukker
Hvor han gaaer.
Han oprykker Fielde
Og svinger dem som Skiold
Mod vilde Strømme, som med Vold
Ham skummende imøde vælde.
Tre røde Lavastrømme lyde
Hans Bud og i hans Fodspor flyde,
Tre underjordiske Uveir, som
I Jordskielv Lande vilde knuse,
I hvileløse Hvirvler om
Hans rolige Tinding bruse.
Saaledes rustet, dybt som Norges Længde,
Han ned til Klippens Rødder trængde,
Hvor Havets perlefulde Mudderbærme
Ei røres op ved Vindesværme,

Og endelig i Dybets Dybde naaer
Havmandens hvalte Boe og slaaer
Med Demantkøllen i dens Dække
En Jordskiælvsprække,

Hvor han truende staaer
Og som et vaklende Bierg
Skuer ned paa den finnede Dværg.
351 Han laae i Blund
I en underfuld Lund
Af Purpurkoraller,
Hvor Muslinger kun
I beundret Boe
Af spettede Skaller
Som Frugter groe
Paa de kostbare Qviste,
Og naar de briste,
Lig moden Granat,
Fremvise en Skat,
En blinkende Kierne
Saa klar som en Stierne,
Til Underhavshøst
I det flekkede Bryst.

Der laae han i Lunden,
Svanhvide sad
Og nynned' et Qvad.
Hun var omvunden
Med Perler, men Graad
Var den Riges Lod.

Da Fieldene brage
Og brat han skuer
De revnende Tage,
Og Trolden, som truer
Med Lavaluer
Og løftet Field,
Han af Angst i sit Skæl
Sig trækker tilbage.
Men snart han tuder
Og rasende spruder
Af svolne Nariner,
Hvor Stormvinde hviner,
En stigende Elv
352 Mod Trolden som kiæmper,
Med Flammer og dæmper
Opskummende Field
Til susende Damp
I uvis Kamp.
Og længe strider
Bølger og Flammer,
Til Trolden løsslider
En Klippe og svinger
Den sikkert og rammer:
Den Saarede springer
I Hvalens Strube,
Som i Heklas Grube,
Men Biergtrolden bringer
I varsom Arm
Den frelsede Pige
Til Lysets Rige
Og Elskerens Barm.